

JĘZYK POLSKI

arkusz
1

POZIOM PODSTAWOWY część 1. i 2.

DATA: **kwiecień 2023 r.**

CZAS TRWANIA: **240 minut**

(łącznie na napisanie części 1., 2. i 3.)

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **25**

KOD UCZNIĄ

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **dwa właściwe arkusze egzaminacyjne**, tj. arkusze we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**, oznaczone i - jeden z testami, drugi z wypracowaniem.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwe** arkusze - natychmiast zgłoś to nauczycielowi.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwe** arkusze zapoznaj się z instrukcją na stronie 3.

Próbna matura z Maturitą Język polski – poziom podstawowy

Autorzy: Róża Krutnik, Magdalena Maciejewska, Anna Nakielska-Kowalska

Copyright © for this edition CENTRUM EDUKACYJNE MATURITA S.C.

Centrum Edukacyjne Maturita s.c.

ul. Podwale 11/6

85-111 Bydgoszcz

Edukacja i zapisy: 501-373-306

Administracja: 513-438-427

kontakt@maturita.pl

maturita.pl

Maturita - Kursy maturalne i ósmoklasisty

maturita_kursy

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny z częściami 1. i 2. (testami) zawiera 22 strony (zadania 1–20). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Część 1. Test Język polski w użyciu

Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj **tylko na podstawie tekstów** i tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Tekst 1.

Kazimiera Bujwidowa

Czy kobieta powinna mieć te same prawa co mężczyzna?

“W średnich wiekach, w czasach rozkwitu tak zwanej scholastycznej nauki, rozmaici uczeni zastanawiali się głęboko nad pytaniem: Czy kobieta ma duszę, czy jest w ogóle człowiekiem? Dziś na tak postawione pytanie już nie uczeni, ale zupełnie prości ludzie odpowiadają śmiechem. Pojawiły się natomiast pytania inne, ot chociażby takie, jakie się w tytule niniejszej książeczki znajduje, a mianowicie: „Czy kobieta powinna mieć te same prawa co mężczyzna?”

Właściwie pytanie to w treści swej nie różni się niczym od owego średniowiecznego pytania. Zmieniły się tylko czasy, sposób myślenia i sposób formułowania zagadnień branych pod rozwagę. Dawniej zastanawiano się poważnie nad kwestią, ile diabłów pomieścić się może na ostrzu szpilki, tak samo i kwestia kobieca streszczać się musiała w pytaniu: czy kobieta ma duszę?

Dziś nauka rozwinęła się o tyle, że zajmuje nas nie ilość diabłów na powierzchni szpilkowego ostrza, ale ilość żywych, rozmnażających się i pod zmysły nasze podpadających bakterii, które w postaci chorób zakaźnych tyle szkody ludzkości przynoszą; zajmuje nas rozwój społeczeństw ludzkich, warunki tego rozwoju, zmiany pod wpływem tego rozwoju dostrzegane; zajmuje nas stosunek planety, na której mieszkamy, do innych światów zawieszonych w przestworzu; kolejne przekształcanie się i rozwój tworów żyjących; badanie dróg, po jakich szedł ten rozwój od istoty jednokomórkowej aż do tworu tak złożonego jak człowiek. I nic zatem dziwnego, że i pytanie dotyczące kobiety w swej formie zmienić się musiało. Kobieta już jest człowiekiem. Ale czy takim samym jak mężczyzna? A może jest tylko jego dopełnieniem, uzupełnieniem? Może nie jest jednostką samoistną? Może jest od niego mniej rozwinięta, mniej zdolna? Może jest istotą za czyny swe nieodpowiedzialną, może sama sobą rządzić nie potrafi, może jest za słaba, by się bez opieki męskiej obejść potrafiła? Te i temu podobne pytania zajmują jeszcze dziś umysły ludzi od życia stojących z dala. Mierzą oni i ważą mózgi męskie i kobiece, aby się przekonać z tej wagi i z tej miary, czy kobieta jest równie zdolna jak mężczyzna. Rezultaty tych pomiarów wypadają na korzyść kobiety. Tak samo na korzyść kobiety przemawia życie. Jedne z najtrudniejszych gałęzi wiedzy to bezsprzecznie matematyka i chemia. I oto mamy tutaj dwa głośne nazwiska: Zofii Kowalewskiej (Rosjanki) i Marii Curie-Skłodowskiej (Polki), które dzięki swym wybitnym zdolnościom posady profesorów na uniwersyteckich katedrach zdobyły. Tak samo na korzyść kobiety przemawia życie, jeśli idzie i o inne pytania. Te całe miliony panien i wdów zarabiających na swoje, a często i rodzin swoich utrzymanie, nie tylko bez pomocy mężczyzny, ale często w konkurencyjnej z nim walce i w stokroć trudniejszych warunkach — wystarcza chyba na odpowiedź, że kobieta jest istotą samoistną,

samodzielną, dostatecznie silną, by sobie w trudnych zapasach z życiem poradzić, że jest sama za swoje czyny i życie odpowiedzialna.

Skąd się zatem biorą pytania takie, jak w nagłówku książki niniejszej? Powiedziałam już: stawiają je ludzie od życia stojący z daleka. Każdy, kto patrzy na kobietę przez cały dzień schyloną nad balią, warsztatem, rozbijającą kopaczką twarde grudy ziemi, dźwigającą na plecach ciężkie snopy zboża, by potem w domu gotować strawę, oporządzić dziatwę i męża, kto, powtarzam, patrzy na pracę kobiety, dla takiego pytanie, czy kobiecie należą się prawa, jest pytaniem pozbawionym wszelkiego sensu.

Inaczej musi się ta kwestia przedstawiać tym, dla których kobieta jest zabawką, lalką, ozdobą, uprzyjemnieniem życia. Turek, utrzymujący w swym haremie kilka lub kilkanaście próżniaczek, za całe swe zajęcie mających troskę o przypodobanie się swojemu właścicielowi; bogaty filister, dla którego kobieta jest manekinem służącym do obwieszania modnymi gałgankami i kosztownymi świecidełkami; bezwzględny egoista, starający się za wszelką cenę wyzyskać całą istotę kobiety dla swego osobistego pożytku — tacy ludzie muszą na kobietę patrzeć inaczej i mogą stawiać dziś jeszcze pytanie, czy kobiecie należą się prawa. Ale ponieważ ci ludzie stoją poza życiem, przejdzie życiowa fala mimo nich i kobiety pomimo ich protestu prawa dla siebie zdobędą.”

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/bujwidowa-czy-kobieta-powinna-miec-te-same-prawa-co-mezczyzna.html>

Tekst 2.

Cecylia Walewska

Kobieta polska w nauce

“Prawa kobiet do nauki żądali jeszcze w XVI w. dwaj wybitni mężowie polscy: Andrzej Glaber z Kobylina, filozof i przyrodnik, oraz Łukasz Górnicki, znakomity pisarz, ale głosy ich jako sporadyczne nie pchnęły naprzód sprawy.

Dopiero zbiorowe wystąpienie „entuzjastek”, na czele których stanęła najwybitniejsza autorka polska XIX w., Narcyza Żmichowska, zrobiło znaczny wyłom — z jednej strony: w kierunku uświadomienia społeczeństwa co do konieczności otwarcia przed kobietą wrót wiedzy, z drugiej: w sprawie rozbudzenia głodu nauki wśród kobiet.

Już pod koniec XIX w. rozpoczęła się liczna emigracja kobiet polskich na uniwersytety zagraniczne. W okolicach Fryburga, gdzie około 1890 r. było siedem kolonii studenckich polskich, przypadło na same studentki 85%.

Z uniwersytetów zagranicznych czerpały wiedzę wybitne uczone polskie współczesne o wszechświatowej sławie, jak: Maria Skłodowska-Curie, dr Józefa Joteyko, dr Michalina Stefanowska, dr Zofia Daszyńska-Golińska, dr Józefa Kodisowa, dr Maria Antonina Czaplicka, dr Ludwika Dobrzyńska-Rybicka, dr Maria Grzegorzewska i inne.

Z wyjątkiem Marii Skłodowskiej-Curie mało lub wcale — poza światem naukowym — wie o nich społeczeństwo nasze, mimo że na liście międzynarodowych uczonych notowane są od dawna.

Pierwsze grupy studentek polskich rekrutowały się z kobiet, które dla nauki poświęcały nie tylko spokój, dobrobyt i wygody ognisk domowych, ale wszystkie bujne radości wieku młodego. Walcząc na ogół z ciężkimi warunkami życia, z niedowierzaniem

obcych i swoich, z daleka od kraju, przebojem zdobywały sobie niedostępne dotychczas placówki.

Historia każdej z nich to jeden długi łańcuch samowyrzeczeń: głodu i chłodu, jeden pochód krzyżowy ku umiłowanym celom...

Wiele spośród nich nie dotrwało do końca, zadanie bowiem przerosło ich siły; inne, skończywszy studia i otrzymawszy wymarzony doktorat, wracały do kraju tak wyczerpane, że o dalszej naukowej karierze marzyć nie mogły lub też wprzęgnięte w kierat pracy zarobkowej, gubiły się pod obuchem trosk codziennych.

Wytrwały na stanowiskach te wyjątkowo silne organizmy i te bujne umysły, którym od kolebki świeciła gwiazda naukowych przeznaczeń.

Ponieważ jednak w kraju niewoli nie było warsztatów pracy dla nich, na obczyźnie rozwijać musiały skrzydła do szerokich lotów.

Czy Maria Skłodowska-Curie mogła być dokonać dzieła swego wśród swoich bez tych pomocy naukowych i bez tych niewyczerpanych środków materialnych, jakie ma w Instytucie swego imienia w Paryżu?

Jak żurawie ściągają ku nam, do wolnej Polski uczone nasze, żeby dorobkiem swoim dźwigać naród i być tam wszędzie, gdzie wiedzę swoją i plony doświadczeń, i wielkie umiłowania dać mogą.

Została wśród obcych ta, o którą jak o Chopina, walczy dziś Polska z Francją. Została przy warsztatach swoich Maria Skłodowska-Curie i zapewne nie wróci...

Urodzona i wychowana w Warszawie, po skończeniu Wydziału Matematycznego i Fizyko-Chemicznego w Paryżu zajęła się badaniem ciał promieniotwórczych.

Dokonawszy samorzutnie odkrycia polonu i aktynu, weszła na drogę, której najbliższą metę stanowił wiekopomny wynalazek radu, dokonany wspólnie z mężem, Piotrem Curie.

Czy to umniejsza jednak jej zasługę?

Cud radu stwierdza tylko tę niespożytą siłę wzajemnego oddziaływania na siebie intelektu polsko-francuskiego i genialne wyniki łączności ich, które odsłoniwszy niegdyś księżycowe światy tonów, wprowadziły ludzkość dziś, za pośrednictwem państwa Curie, w tajemnicze głębie nadzmysłowego poznania."

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/walewska-kobieta-polska-w-nauce.html#footnote-idm140658734378280>

1.

0-1

Zadanie 1. (0–1)

W jaki sposób rozwój nauki kształtował poglądy ludzi dotyczące pozycji kobiety w społeczeństwie? Odpowiedz na podstawie tekstu Kazimierzy Bujwidowej.

.....

.....

.....

.....

2.**Zadanie 2. (0–1)**

0-1

W trzecim akapicie tekstu 1. autorka umieściła pytania retoryczne. Jakie funkcje pełnią?

.....

.....

.....

.....

3.**Zadanie 3. (0–2)**

0-2

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Autorki obu tekstów wskazują, że aktywność życiowa i jej skutki podkreślają wartość kobiet.	P	F
2.	Cecylia Walewska zwraca uwagę na wpływ edukacji poza granicami kraju na wykształcenie kobiet i ich sytuację życiową, zaś Kazimiera Bujwidowa nie eksponuje tego problemu.	P	F
3.	W tekście 1. i 2. istotną jest myśl o konieczności wykorzystania potencjału i zdobytych umiejętności w swoim kraju.	P	F
4.	Obie autorki jako uzasadnienie swoich racji przywołują sukces Marii Skłodowskiej-Curie.	P	F

4.**Zadanie 4. (0–1)**

0-1

W jaki sposób role stereotypowo przypisywane kobietom w społeczeństwie wpływały na ich prawa? Odpowiedz, odwołując się do wypowiedzi Kazimierzy Bujwidowej.

.....

.....

.....

.....

5.**Zadanie 5. (0–1)**

0-1

Czy myśl Kazimierzy Bujwidowej, że *kobieta jest istotą samoistną, samodzielną i dostatecznie silną, by sobie w trudnych zapasach z życiem poradzić* znajduje potwierdzenie w tekście Cecylii Walewskiej? Odpowiedź uzasadnij.

.....

.....

.....

.....

Część 2. Test historycznoliteracki

Zadanie 7.

Przeczytaj poniższe fragmenty *Księgi Hioba*.

Księga Hioba

Fragment 1:

7 Odszedł szatan sprzed oblicza Pańskiego i obsypał Hioba trądem złośliwym, od palca stopy aż do wierzchu głowy.

8 [Hiob] wziął więc skorupę, by się nią drapać siedząc na gnoju.

9 Rzekła mu żona: «Jeszcze trwasz mocno w swej prawości? Złorzecz Bogu i umieraj!»

10 Hiob jej odpowiedział: «Mówisz jak kobieta szalona. Dobro przyjęliśmy z ręki Boga. Czemu zła przyjąć nie możemy?» W tym wszystkim Hiob nie zgrzeszył swymi ustami.

Fragment 2:

23 Człowiek swej drogi jest nieświadomy,
Bóg sam ją przed nim zamyka.

24 Płacz stał mi się pożywieniem,
jęki moje płyną jak woda,

25 bo spotkało mnie, czegom się lękał,
bałem się, a jednak to przyszło.

26 Nie znam spokoju ni ciszy,
nim spocznę, już wrzawa przychodzi».

Fragment 3:

7 Czy Boga złem osłonicie?

Wszzechmogącego obronicie kłamstwem?

8 [Tak] Jego stronę trzymacie?

Czy rzecznikami jesteście Bożymi?

9 Czy dobrze by było, gdyby was doświadczył?

Czy można z Niego szydzić jak z człowieka?

10 Przywoła was do rozsądku,
jeśli w ukryciu stronniczo mówicie.

11 Czy Majestat nie budzi lęku?

Czy nie przejmuje was grozą?

12 Zdaniem z piasku wy strofujecie;
wszak wasze tarcze są z gliny.

13 Milczcie, niech ja teraz powiem,
cokolwiek może przyjść na mnie.

14 Między zęby stale biorę swe ciało,
własne swe życie nadstawiam.

15 Choćby mnie zabił Wszchemocny - ufam,
i dróg moich przed Nim chcę bronić.

16 To mi wystarczy za obronę.
Nieprawy do Niego nie dojdzie.

Źródło: <https://biblia.deon.pl/rozdzial.php?id=432>

7.1.

Zadanie 7.1. (0–1)

0-1

Wyjaśnij, co jest przyczyną cierpienia doświadczanego przez głównego bohatera *Księgi Hioba*.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7.2.

Zadanie 7.2. (0–1)

0-1

Czy postawa przyjęta przez Hioba przypomina postawę, którą reprezentuje jego żona? Uzasadnij swoją odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. (0–1)

Zapoznaj się z poniższym tekstem kultury, którego oryginał znajduje się w kościele Bernardynów w Krakowie.

8.

Jaki motyw został ukazany na przedstawionym obrazie? Wyjaśnij jego znaczenie.

0-1

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–1)

Przeczytaj poniższy fragment *Lamentu świętokrzyskiego*.

Lament świętokrzyski

*Synku miły i wybrany
Rozdziel z matką swoje rany;
A wszakom cię Synku miły, w swem sercu nosiła,
A także tobie wiernie służyła.
Przemow k matce, bych się ucieszyła,
Bo już jidziesz ode mnie, moja nadzieja miła.*

Źródło: <https://wolnelektury.pl/media/book/pdf/lament-swietokrzyski.pdf>

Ile razy w podanym fragmencie podmiot liryczny przywołuje adresata? Uzasadnij swoją odpowiedź i potwierdź ją cytatami.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10. (0–1)

Przeczytaj fragment *Pieśni IX* Jana Kochanowskiego.

Jan Kochanowski
Pieśni, Księgi wtóre
Pieśń IX

*Nie porzucaj nadzieje,
Jakoć sie kolwiek dzieje:
Bo nie już słońce ostatnie zachodzi,
A po złej chwili piękny dzień przychodzi. [...]
Ale człowiek zhardzieje,
Gdy mu sie dobrze dzieje;
Więc też, kiedy go Fortuna omyli,
Wnet głowę zwiesi i powagę zmyli.
Lecz na szczęście wszelakie
Serce ma być jednakie;
Bo z nas Fortuna w żywe oczy szydzi,
To da, to weźmie, jako sie jej widzi.
Ty nie miej za stracone,
Co może być wrócone:
Siła Bóg może wyrzucić w godzinie;
A kto mu kolwiek ufa, nie zaginie.*

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/piesni-ksiegi-wtore-piesn-ix.html>

Jaki stosunek do otaczającego świata prezentuje podmiot liryczny?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (0–1)

Przeczytaj poniższy fragment *Skąpiec* Moliera.

Molier
Skąpiec

ANZELM

Niebo, moje dzieci, nie wraca mnie wam po to, abym się miał sprzeciwiać waszym pragnieniom. Panie Harpagonie, domyślasz się zapewne, że wybór młodej osoby skieruje się raczej do syna niż do ojca. Et, nie każ sobie tłumaczyć tego, co nie jest zbyt przyjemnie słyszeć, i zgódź się, jak ja się godzę, na te oba małżeństwa.

HARPAGON

Abym mógł zebrać myśli, trzeba by mi ujrzeć wprzód moją szkatułkę.

KLEANT

Ujrzysz ją, ojczy, zdrową i nietkniętą.

HARPAGON

Nie mam pieniędzy na wyposażenie dzieci.

ANZELM

Dobrze więc; znajdę je za pana; niech cię o to głowa nie boli.

HARPAGON

Zobowiązujesz się ponieść wszystkie koszty?

ANZELM

Ależ dobrze, owszem. No, czyś zadowolony?

HARPAGON

Dobrze, ale pod warunkiem, że na wesele sprawisz mi nowe ubranie.

ANZELM

[...] A teraz pójdźmy podzielić się tym niespodzianem szczęściem z waszą matką.

HARPAGON

A ja pójdę uściskać moją kochaną szkatułkę.

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/skapiec.html>

Jakimi wartościami kierują się w życiu Anzelm i Harpagon? W swojej odpowiedzi odwołaj się do powyższego fragmentu oraz całego utworu.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 12. (0–1)

Przeczytaj fragment *Pieśni o Narodzeniu Pańskim* Franciszka Karpińskiego.

Franciszek Karpiński

Pieśń o Narodzeniu Pańskim

*Bóg się rodzi, moc truchleje;
Pan niebiosów obnażony,
Ogień krzepnie, blask ciemnieje,
Ma granice nieskończony;
Wzgardzony, okryty chwałą,
śmiertelny, Król nad wiekami;
A Słowo Ciałem się stało
I mieszkało między nami.*

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/piesn-o-narodzeniu-panskim.html>

12.

0-1

Wypisz z powyższego tekstu dwa oksymorony i określ ich funkcje.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–1)

Przeczytaj bajkę Ignacego Krasickiego *Ptaszki w klatce*.

Ignacy Krasicki

Ptaszki w klatce

*„Czegóż płaczesz? – staremu mówił czyżyk młody –
Masz teraz lepsze w klatce niż w polu wygody”.
„Tyś w niej zrodzon – rzekł stary – przeto ci wybaczę;
Jam był wolny, dziś w klatce – i dlatego płaczę”.*

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/ptaszki-w-klatce.html>

13

0-1

Do jakiego wydarzenia historycznego można odnieść powyższy utwór?

.....

.....

.....

.....

14.
0-1

Zadanie 14. (0–1)

Chór aniołów w III scenie *Dziadów cz. III* Adama Mickiewicza wypowiada słowa: *Pan maluczkiem objawia, czego wielkim odmawia*. Wymień dwóch bohaterów dramatu, których postawy może określać powyższa myśl. Uzasadnij swój wybór, odwołując się do treści utworu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. (0–1)

Zapoznaj się z poniższym fragmentem *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza.

Adam Mickiewicz
Pan Tadeusz

*I ja tam z gośćmi byłem, miód i wino piłem,
A com widział i słyszał, w księgi umieściłem.*

Źródło: Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, Wrocław 1996.

15.
0-1

W *Panu Tadeuszu* wykorzystane zostały różne gatunki literackie. Nazwij ten, który można zauważyć w powyższym fragmencie i uzasadnij swój sąd.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–1)

Przeczytaj poniższe fragmenty *Ody do młodości* Adama Mickiewicza oraz wiersza *Do młodych* Adama Asnyka.

Adam Mickiewicz

Oda do młodości

*Bez serc, bez ducha, — to szkieletów ludy!
Młodości! dodaj mi skrzydła!
Niech nad martwym wleczę światem
W rajską dziedzinę ułudy:
Kędy zapał tworzy cudy [...]*

*Młodości! ty nad poziomy
Wylatuj, a okiem słońca
Ludzkości całe ogromy
Przeniknij z końca do końca! [...]*

*Razem młodzi przyjaciele!
W szczęściu wszystkiego są wszystkich cele;
Jednością silni, rozumni szalem,
Razem młodzi przyjaciele!
I ten szczęśliwy, kto padł wśród zawodu,
Jeżeli poległem ciałem
Dał innym szczebel do sławy grodu. [...]*

*Tam sięgaj, gdzie wzrok nie sięga,
Łam, czego rozum nie złamie!
Młodości! orla twych lotów potęga,
Jako piorun twoje ramie! [...]*

*Dalej, bryło, z posad świata!
Nowemi cię pchniemy tory,
Aż opleśniałej zbywszy się kory,
Zielone przypomnisz lata! [...]*

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/oda-do-mlodosci.html>

Adam Asnyk
Do młodych

*Szukajcie prawdy jasnego płomienia,
Szukajcie nowych, nieodkrytych dróg!
Za każdym krokiem w tajniki stworzenia
Coraz się dusza ludzka rozprzestrzenia
I większym staje się Bóg! [...]*

*Każda epoka ma swe własne cele
I zapomina o wczorajszych snach:
Nieście więc wiedzy pochodnię na czele
I nowy udział bierzcie w wieków dziele —
Przyszłości podnoście gmach!*

*Ale nie depczcie przeszłości ołtarzy,
Choć macie sami doskonalsze wznieść:
Na nich się jeszcze święty ogień żarzy,
I miłość ludzka stoi tam na straży,
I wy winniście im cześć! [...]*

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/do-mlodych.html>

16. Czy podmioty liryczne w obu tekstach prezentują podobny stosunek do dorobku starszego pokolenia? Odpowiedź uzasadnij, odnosząc się do przytoczonych fragmentów obu utworów.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 17. (0–1)

Przeczytaj poniższy fragment *Lalki* Bolesława Prusa.

Bolesław Prus

Lalka

Ochocki ujął zimną już rękę Rzeckiego i pochylił się, jakby chcąc mu coś szepnąć do ucha. Nagle w bocznej kieszeni zmarłego spostrzegł wysunięty do połowy list Węgiełka i machinalnie przeczytał nakreślone wielkimi literami wyrazy: "Non omnis moriar..."

- *Masz rację...* - rzekł jakby do siebie.

Źródło: Bolesław Prus, *Lalka*, Warszawa 1981.

17.

0-1

Czy słowa *non omnis moriar* mogą być przesłaniem powieści Bolesława Prusa? Uzasadnij swoją odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 18. (0–1)

Przeczytaj poniższy fragment artykułu Tadeusza Boya-Żeleńskiego.

Tadeusz Boy-Żeleński

Plotka o „Weselu” Wyspiańskiego

Powstanie "Wesela" przypomina poniekąd powstanie "Pana Tadeusza" tak, jak je kreśli tradycja. Wedle tradycji, Mickiewicz zamierzał napisać szlachecką anegdotę, która rozrosła mu się pod piórem w ów nieśmiertelny poemat i stała się żywym wcieleniem Polski. Można by podejrzewać, iż Wyspiański, biorąc pióro do ręki, zamierzał tu napisać złośliwy pamflecik na swoich znajomych; w trakcie pisania geniusz poezji porwał go za włosy i ściany Bronowickiego dworku rozszerzyły się — niby nowe Soplicowo — w symbol współczesnej Polski.

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/plotka-o-weselu-wyspianskiego.html>

18.

0-1

Jakie motywy literackie można znaleźć w obu wspomnianych utworach? Swoją odpowiedź uzasadnij.

.....

.....

.....

.....

19.

Zadanie 19. (0–1)

0-1

Kielecki Teatr Lektur przygotował spektakl pt. *Żyd na beczce*. Tytuł ten odwołuje się do jednej ze scen reportażu Hanny Krall. Objasnij jej symboliczne znaczenie, wykorzystując treść utworu *Zdążyć przed Panem Bogiem*.

.....

.....

.....

.....

.....

20.

Zadanie 20. (0–1)

0-1

Zapoznaj się z poniższym fragmentem tekstu Ryszarda Koziółka.

Ryszard Koziółek
Uśmiechy Syzyfa

[...] pytany przez Jeana-Claude'a Brisville'a w 1959 roku o kwestie, które przegapili lub zlekceważyli komentatorzy jego twórczości, Camus odpowiedział: „Humor”. Zaskakująca uwaga, choć biografowie i towarzysze życia Camusa są zgodni: uwielbiał dowcipkować, robić żarty, śmiać się i okazywać radość. A zarazem śmiech żywego Camusa nie dobiega z jego pisarstwa, które wydaje się śmiertelnie poważne. Może więc istotnie coś przegapiliśmy? Szybko wertuję zapamiętane książki: „Obcy”? – nie, tam nikt się nie uśmiecha. „Dżuma”?

Źródło: Ryszard Koziółek *Uśmiechy Syzyfa* („Pismo” 1/2018).

Czy w *Dżumie* Alberta Camusa zauważasz humor? Odpowiedź uzasadnij.

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS (nie podlega ocenie)

